

بسمه تعالی

معاونت آموزش و پژوهش - واحد آمار و اطلاعات

گزارش طرح شاخص مدیران خرید (PMI) خرده فروشی - آبان ۱۴۰۴

شامخ آبان ۱۴۰۴ ← ۵۲/۵

چکیده:

- عدد شامخ کل (۵۲,۵)، نشان دهنده تغییر مثبت اندک (۲۳,۰ درصد) بخش خرده فروشی در آبان ماه ۱۴۰۴ نسبت به مهر ماه است.
- شاخص ۵ سؤال اول (۵۰) می باشد که نشانگر ثابت ماندن وضعیت اقتصادی در بخش خرده فروشی می باشد.
- شاخص میزان سرعت انجام و تحویل سفارش در آبان ماه ۱۴۰۴ با رقم (۶۰) بیشترین میزان شاخص در بین ۵ مولفه اصلی شامخ بوده است.
- شاخص میزان میزان سفارشات جدید در آبان ماه ۱۴۰۴ با رقم (۳۵) کمترین میزان شاخص در بین ۵ مولفه اصلی شامخ بوده است.
- شاخص میزان فروش کالاها و خدمات در آبان ماه ۱۴۰۴ با رقم (۴۲,۵) بعنوان یکی از اصلی ترین مولفه های بخش خرده فروشی سنجیده می شود که مبین رکود این بخش در آبان نسبت به مهر ماه است.

معرفی طرح شامخ (شاخص مدیران خرید):

از میان شاخص‌های متنوع و گوناگون اقتصادی که توسط کشورها و سازمان‌های بین‌المللی انتشار می‌یابند، شاخص PMI (Purchasing Manager's Index) که در فارسی به اختصار "شامخ" نامگذاری شده است، یکی از مهم‌ترین شاخص‌های اقتصادی است که مورد پذیرش اکثر کشورهای توسعه‌یافته قرار دارد. در حال حاضر شاخص شامخ برای حدود ۲۹۰۰۰ بنگاه بخش خصوصی در بیش از ۴۰ کشور دنیا محاسبه و منتشر می‌شود. در ایران نیز اجرای این طرح توسط اتاق بازرگانی ایران در بخش صنعت از مهرماه سال ۹۷ آغاز گردید. اتاق تعاون ایران نیز از مهرماه سال ۱۳۹۸ به محاسبه بخش ساختمان پرداخته است. نتایج این شاخص که بر اساس پایش پرسشنامه‌ای به دست می‌آید، بینش آنی و تصویر سریعی از شرایط اقتصاد کلان به‌ویژه وضعیت رونق و رکود در بخش‌های ساختمان، صنعت و خدمات ارائه می‌دهد.

ویژگی‌های این شاخص عبارتند از:

- داده‌های شامخ به صورت ماهانه در روزهای ابتدایی ماه و پیش از انتشار داده‌های رسمی منتشر می‌شود.
- شامخ، امکان مقایسه مستقیم بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه از طریق تولید داده‌های استاندارد شده را فراهم می‌سازد.
- داده‌ها در شامخ بر اساس مستندات واقعی کسب و کارها و نه بر اساس نظرات شخصی و حدس مدیران جمع‌آوری می‌شوند.
- به‌صورت مستمر و دقیق توسط بازارهای مالی، بانک‌های مرکزی، مراکز تصمیم‌گیری اقتصادی و رسانه‌ها در جهان پیگیری می‌شود.

در طرح شامخ، از پاسخ‌دهندگان خواسته می‌شود به ۱۲ پرسش مطرح‌شده در قالب سه معیار وضعیت نسبت به ماه پیش (بهتر شده، بدتر شده و یا تغییری نکرده است)، پاسخ دهند. در صورت انتخاب گزینه بیشتر از ماه قبل: عدد ۱، گزینه بدون تغییر: عدد ۰/۵ و گزینه کمتر از ماه قبل: عدد صفر برای آن پرسش ثبت می‌شود. مجموع حاصل ضرب درصد پاسخگویان به هریک از گزینه‌ها در عدد همان گزینه، مبین عدد شامخ در آن پرسش است. در نهایت معیار سنجش این شاخص عددی بین ۰ تا ۱۰۰ است. عدد ۰ و ۱۰۰ به ترتیب به معنای آن است که ۱۰۰ درصد پاسخگویان گزینه "بدتر شده است" و "بهتر شده است" را انتخاب نموده‌اند، عدد ۵۰ نشان‌دهنده عدم تغییر وضعیت نسبت به ماه قبل، بالای ۵۰ نشانه بهبود وضعیت نسبت به ماه قبل و زیر ۵۰ به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به ماه قبل است. بر این اساس، چنانچه عدد محاسبه‌شده زیر ۵۰ باشد، اما از عدد محاسبه‌شده ماه قبل بیشتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بدتر شدن وضعیت، کاهش یافته است. در مقابل، چنانچه عدد محاسبه‌شده بالای ۵۰ باشد اما از عدد ماه قبل کمتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بهبود وضعیت در مقایسه با ماه قبل، کاهش یافته است.

اتاق اصناف ایران برای نخستین بار در کشور از اردیبهشت ۱۳۹۹ نسبت به اجرای طرح شامخ بخش خرده فروشی اقدام نموده که نتیجه آن بصورت ماهانه توسط معاونت اقتصادی و برنامه ریزی اتاق اصناف ایران منتشر خواهد شد. در همین راستا محاسبه شامخ ترکیبی کل اقتصاد، با همکاری سه اتاق بازرگانی، تعاون و اصناف در حال انجام است.

بررسی اجمالی نتایج بخش خرده فروشی

در محاسبه عدد شامخ بخش خرده فروشی با توجه به گستردگی واحدهای صنفی در سراسر کشور و هم چنین تعدد رسته‌ها در بخش خرده فروشی (تعداد کل واحدهای صنفی دارای پروانه کسب در چهار زیر مجموعه تولیدی، خدمات فنی، توزیعی و خدماتی معادل ۳،۲۶۱،۵۰۲ واحد که از این تعداد، حدود ۱۵۹۰،۸۳۹ واحد مربوط به واحدهای توزیعی اعم از خرده و عمده فروشی می‌باشد). نمونه‌های تصادفی شرکت داده شده در این طرح واحدهای خرده فروشی سطح شهر تهران به اضافه فروشگاه‌های زنجیره‌ای سراسر کشور می‌باشند. با عنایت به اینکه پرسش اول بالاترین تاثیر را در معیار سنجش کل دارا بوده و بر اساس مطالعات صورت گرفته، رویکرد بکار رفته در محاسبه شاخص کل خرده فروشی برخی دیگر از کشورها نیز موید این مطلب است؛ لذا عدد شامخ کل برابر با عدد شامخ پرسش اول در نظر گرفته شده است.

گزارش طرح شاخص مدیران خرید خرده فروشی

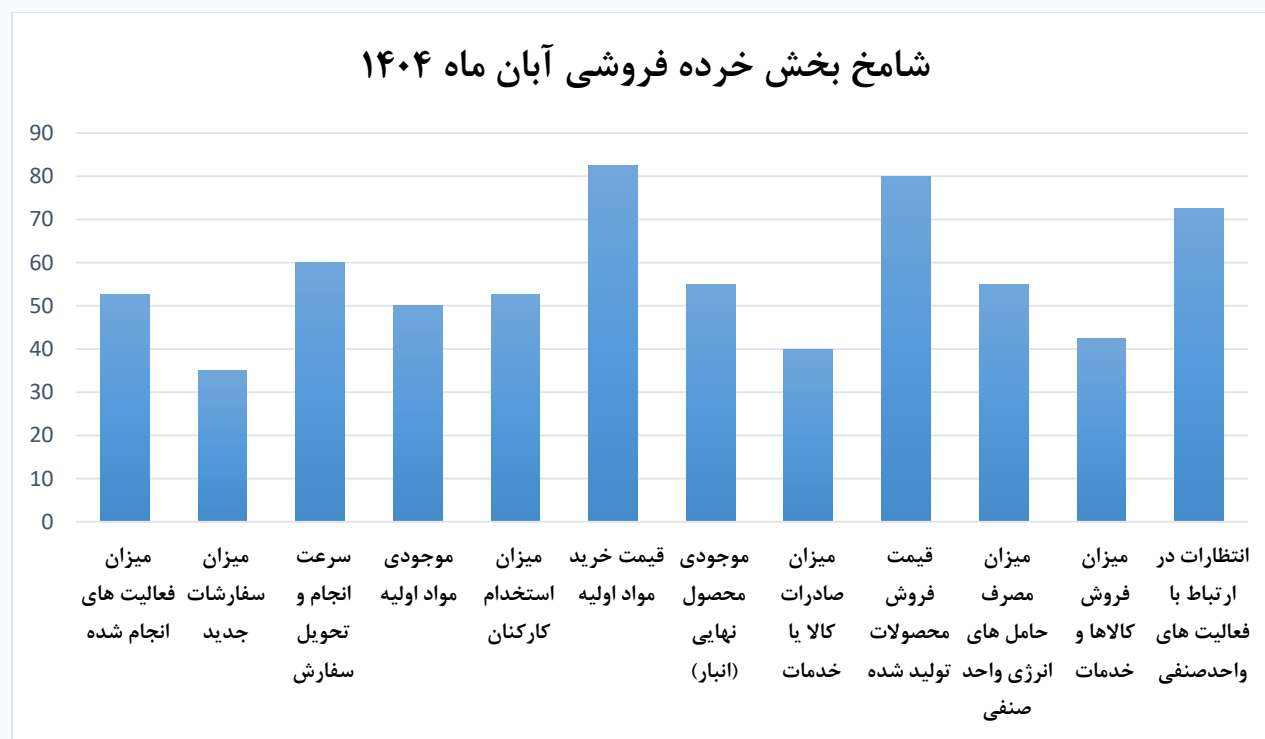
شاخص	مهر ۱۴۰۴	آبان ۱۴۰۴	تغییر
شامخ کل خرده فروشی	۵۲/۳۸	۵۲/۵	۰/۲۳
میزان فعالیت-های انجام شده (تولید، ارائه خدمات و...)	۵۲/۳۸	۵۲/۵	۰/۲۳
میزان سفارشات جدید مشتریان	۴۵/۲۴	۳۵	-۲۲/۶۳
سرعت انجام و تحویل سفارش و یا فرآیند کار	۷۸/۵۷	۶۰	-۲۳/۶۴
موجودی- مواد اولیه یا لوازم خریداری-شده	۵۹/۵۲	۵۰	-۱۶/۰۰
میزان استخدام و بکارگیری-نیروی-انسانی	۶۱/۹۰	۵۲/۵	-۱۵/۱۹
قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم مورد نیاز	۹۰/۴۸	۸۲/۵	-۸/۸۲
موجودی محصول نهایی در انبار و یا کارهای معوق و ناتمام	۷۸/۵۷	۵۵	-۳۰/۰۰
میزان صادرات کالا یا خدمات	۴۰/۴۸	۴۰	-۱/۱۸
قیمت محصولات تولیدشده (خدمات ارائه شده)	۷۶/۱۹	۸۰	۵/۰۰
مصرف حامل های انرژی	۵۹/۵۲	۵۵	-۷/۶۰
میزان فروش کالاها و خدمات	۴۷/۶۲	۴۲/۵	-۱۰/۷۵
انتظارات در ارتباط با فعالیت های شرکت در ماه آینده	۶۶/۶۷	۷۲/۵	۸/۷۵

جدول ۱: مؤلفه های شامخ خرده فروشی در آبان ۱۴۰۴ نسبت به مهر ۱۴۰۴

گروه های کالایی در نظر گرفته شده :

- گروه خواروبار فروشی، کالاهای سوپرمارکتی، لوازم آرایشی و بهداشتی، لوازم خرازی
- گروه پوشاک
- گروه انواع نان و شیرینی
- گروه لوازم خانگی، میز و مبلمان و کالای خواب، دکوراسیون و تزئینات
- گروه انواع مصنوعات چرمی، مصنوعات مطلا و زینت آلات، عطر و ادکلن
- گروه محصولات فرهنگی
- گروه لوازم و تجهیزات آشپزخانه
- گروه جهیزیه و لوازم خانگی برقی و گازی
- گروه تالار، رستوران، سلف سرویس، سفره خانه، فست فود
- گروه فروش خودرو و خدمات پس از فروش
- گروه نساجی، فرش و موکت
- گروه انواع لوازم الکترونیکی، صوتی و تصویری، رایانه، تبلت، انواع گوشی
- سایر گروه های کالایی

تحلیل شاخص بخش خرده فروشی در آبان ماه ۱۴۰۴:

- عدد شاخص کل (۵۲,۵)، نشان دهنده تغییر مثبت اندک (۰,۲۳ درصد) بخش خرده فروشی در آبان ماه ۱۴۰۴ نسبت به مهر ماه است.
- شاخص ۵ سؤال اول (۵۰) می باشد که نشانگر ثابت ماندن وضعیت اقتصادی در بخش خرده فروشی می باشد.
- شاخص میزان سرعت انجام و تحویل سفارش در آبان ماه ۱۴۰۴ با رقم (۶۰) بیشترین میزان شاخص در بین ۵ مولفه اصلی شاخص بوده است.
- شاخص میزان سفارشات جدید در آبان ماه ۱۴۰۴ با رقم (۳۵) کمترین میزان شاخص در بین ۵ مولفه اصلی شاخص بوده است.
- شاخص میزان فروش کالاها و خدمات در آبان ماه ۱۴۰۴ با رقم (۴۲,۵) بعنوان یکی از اصلی ترین مولفه های بخش خرده فروشی سنجیده می شود که مبین رکود این بخش در آبان نسبت به مهر ماه است.

طبق گزارش مرکز آمار جمهوری اسلامی ایران نرخ تورم نقطه ای آبان ماه ۱۴۰۴، ۴۹,۴ درصد بوده است (خانوارهای کشور به طور میانگین،

۴۹,۴ درصد بیشتر از آبان ماه ۱۴۰۳ برای خرید یک «مجموعه کالاها و خدمات یکسان» هزینه کرده اند.) و در مقایسه با ماه قبل ۳,۳۴

واحد درصد افزایش یافته است. پیامد بالا رفتن تورم برای مردم کاهش قدرت خرید و در اصناف افت فروش، کاهش سفارشات جدید، افزایش قیمت‌ها به عنوان ابزار بقا، کاهش موجودی و ریسک‌گریزی کسب‌وکارها و استخدام کمتر و کاهش جذب نیرو می باشد.

در آبان ۱۴۰۴ شاخص کل خرده‌فروشی به ۵۲.۵ رسیده که نشان‌دهنده بهبود اندک ۰.۲۳ درصدی نسبت به مهر است، این عدد بالاتر از ۵۰ است، پس بهبود نسبی در فعالیت اقتصادی بخش خرده‌فروشی رخ داده است، اما شدت آن ضعیف و شکننده است. می تواند بدان معنا باشد که اگرچه حرکت اقتصاد رو به بالا بوده، اما کیفیت این بهبود کم‌جان و فاقد موتور محرک پایدار بوده است.

با توجه به شاخص سفارشات جدید: از ۴۵.۲۴ به ۳۵، افت ۲۲.۶۳-، سرعت تحویل: از ۷۸.۵۷ به ۶۰، افت ۲۳.۶۴- درصدی، موجودی محصول نهایی: از ۷۸.۵۷ به ۵۵، افت ۳۰- درصدی و فروش کالا و خدمات: از ۴۷.۶۲ به ۴۲.۵، افت ۱۰.۷۵- درصدی، می توان اینگونه استنباط کرد که در واحدهای صنفی کسادی تقاضا، کاهش فروش و بی‌ثباتی بازار باعث شده کسب‌وکارها احتیاط کنند، موجودی را کم کنند و سفارش جدید ثبت نکنند. از طرف مؤلفه‌هایی مانند انتظارات آینده با افزایش به ۷۲.۵ (۸.۷۵+ درصد) و قیمت محصولات نهایی از ۷۶.۱۹ به ۸۰، رشد ۵+ درصدی داشته است نشان می دهد که اگرچه بازار رکودی است، اما فعالان صنفی انتظار بهبود دارند و برای جبران هزینه‌ها، قیمت محصولات را افزایش داده‌اند.

در حالت کلی می توان گفت که اقتصاد خرد در وضعیت رکودی ملایم با فشار تورمی شدید قرار دارد. بهبود شامخ کل بسیار شکننده است و زیرساخت تقاضای پایدار وجود ندارد. به بیان بهتر، کسب‌وکارها برای حفظ بقا کوچک‌تر شده‌اند و مصرف‌کننده نیز مصرف را به حداقل رسانده است. می توان پیش بینی کرد که تا ۱ تا ۳ ماه آینده، تورم بالای ۴۹ درصد باشد و افزایش نسبی تقاضا برای خرید را از جانب مردم به دلیل مناسبت‌ها داشته باشیم ولی اما نه به اندازه جبران افت قبلی و در صورت تداوم سیاست‌های فعلی ؛ پیش بینی می شود که بازار کوچکتر شده و بیشتر اقلام ضروری رشد فروش خود را حفظ کنند و فروش کالاهای لوکس با رکود مواجه شوند.

کاربران، ذینفعان و محققین محترم می توانند با مراجعه به سایت اتاق اصناف ایران به نشانی www.otaghasnafeiran.ir به نسخه الکترونیکی این گزارش دست یابند.